

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

13 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Nicolae Craiu,
Victor Burduh,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar împotriva sentinței Judecătorei Bălți din 13 mai 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 martie 2020, declarat de inculpatul

Mîndîcanu Evgheni xxxxxxxx

Termenul de examinare,
instanța de fond: 19.01.2016 - 13.05.2019,
instanța de apel: 24.06.2019 - 11.03.2020,
instanța de recurs: 16.07.2020 - 13.10.2020.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți din 13 mai 2019, procesul penal în privința lui Mîndîcanu Evgheni învinuit în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, a fost **încetat în legătură cu intervenirea prescripției** de tragere la răspundere penală.

Mîndîcanu Evgheni a fost condamnat în baza art. 335 alin. (1¹) Cod penal la amendă în mărime de 1500 unități convenționale, ce constituie 30.000 lei, cu privarea de dreptul de a exercita activitatea în domeniul administrării mijloacelor bănești sau a bunurilor materiale pe un termen de 2 ani.

Acțiunile civile înaintate de părțile vătămate Palaniuc Lidia, Guțu Valentina, Samoil Svetlana, Bugulean Sergiu au fost admise în principiu, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună instanța civilă.

2. Instanța de fond a constatat că, Mîndîcanu E. **a fost învinuit** de faptul că, acționând cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale,

prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, acționând în calitate de administrator al Asociației Proprietarilor de Locuințe nr. xxxx, asociație, care conform hotărârii Curții de Apel Economică din 23 ianuarie 2012 a fost lichidată, **sub pretextul reprezentării și administrării unei noi persoane juridice și anume S.C.L. xxxxxxxx entitate economică neînregistrată în „Registrul de Stat al persoanelor juridice”**, folosind în calitate de cod fiscal și număr de înregistrare a numărului de identitate personal, atribuit și înregistrat în Registrul de evidență a populației cu nr. xxxxxxxx, în perioada de timp cuprinsă **de la 26 ianuarie 2011 și până în luna februarie 2014**, folosindu-se de faptul că în calitate de administrator al Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. xxxxx, a avut încrederea mai multor proprietari de locuințe a asociației, **inducându-le în eroare prin prezentarea ca adevărate a unor fapte mincinoase**, sub pretextul întreținerii și exploatării fondului de locuințe pentru achitarea serviciilor comunale, precum și a diferitor cheltuieli inventate, a primit de la proprietarii apartamentelor de pe str. Xxxxxx din mun. Xxxx diferite sume de bani, pe care ulterior i-a însușit, dar care nu i-a achitat integral furnizorilor de servicii comunale, admițând astfel crearea restanțelor față de furnizorii de servicii comunale, litigii patrimoniale cu beneficiarii de servicii, adică a dobândit ilegal de la partea vătămată Palaniuc Lidia bani în sumă de 458,58 lei, de la partea vătămată Guțu Valentina bani în sumă de 755,43 lei, de la partea vătămată Bugulean Sergiu bani în sumă de 272 lei, iar în total bani în sumă de 2393, 76 lei, cauzându-le astfel o daună în proporții considerabile.

Astfel, prin acțiunile sale ilegale intenționate, Mîndîcanu E. **a comis infracțiunea** prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal.

Tot el, **activând în calitate de administrator al S.C.L. „xxxxxx”**, **ales în baza unui contract de administrare fiduciară din 21 iunie 2010 al adunării generale a locatarilor blocurilor locative**, amplasate pe str. xxxxxxxx, în perioada de timp **de la 26 ianuarie 2011 și până în luna februarie 2014**, folosind intenționat situația de serviciu în interesul său personal, precum și **în interesul persoanelor terțe**, a primit desinestătător hotărâri de gestionare a mijloacelor bănești ale S.C.L. xxxxxxxx **în folosul unor proprietari** ai apartamentelor de pe str. xxxxxxxx, inclusiv și în folosul său personal, mijloace bănești, ce au fost colectate de la locatarii blocurilor locative de pe str. xxxxxxxx, mun. Bălți, mijloace bănești care aveau altă destinație și anume urmau să fie achitate pentru prestarea serviciilor comunale, care au fost utilizate în lipsa documentelor confirmative, prin ce **a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice** în mărime de 87.833,68 lei, ceea ce se atribuie la urmări grave.

Astfel, prin acțiunile sale ilegale intenționate, Mîndîcanu E. **a comis infracțiunea** prevăzută de art. 335 alin. (1¹) Cod penal.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina.

Însă, în baza probelor administrate, **este dovedită integral vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2), lit. c)** Cod penal - escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare și înșelăciune, prin cauzarea de daune considerabile (în redacția în vigoare la momentul comiterii faptei), conform învinuirii inițiale, în același timp, fiind

modificată învinuirea de acuzatorul de stat în baza ordonanței din 23.01.2019, în sensul atenuării ei, incriminându-i comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, în urma intrării în vigoare a Legii nr.179 din 26.07.2018 și anume că inculpatul a comis fapta încadrată la art. 190 alin. (1) Cod penal - escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane ***prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului***, care a produs daune considerabile.

Totodată, potrivit art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă au expirat 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave.

Infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal a fost săvârșită de inculpat în perioada 26 ianuarie 2011 și până în luna februarie 2014, adică cu mai mult de 5 ani în urmă.

În același timp, potrivit art. 275 alin. (4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată și va fi încetată, în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție.

Iar, potrivit art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5) -9), 285 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute de art. 53-60 din Codul penal, instanța prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Prin urmare, dat fiind că a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală a inculpatului pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, urmează de încetat procesul penal în această latură.

La fel, instanța a conchis ca fiind dovedită integral vinovăția inculpatului, acțiunile lui fiind încadrate și pe art. 335 alin. (1¹) Cod penal - abuz de serviciu manifestat prin folosirea intenționată de către o persoană care gestionează o organizație ***comercială***, obștească ***sau o altă organizație nestatală, ori care lucrează pentru o astfel de organizație*** a situației de serviciu, ***a bunurilor organizației în interes material***, în alte interese personale ***sau în interesul terților***, direct ori indirect, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile ***intereselor publice*** sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice ***sau juridice*** și care s-au soldat cu urmări grave.

3. Inculpatul a declarat apel, solicitând rejudecarea cauzei.

Apelantul a invocat că, în decurs de 44 de ședințe desfășurate timp de 4 ani, a solicitat anexarea la materialele cauzei dovada că faptele incriminate sunt bazate nu pe normele legislației în vigoare cu privire la locuințe, dar pe cele fabricate.

Este fără logică acuzația incriminată privind crearea unei scheme pentru delapidările ulterioare, or, el a acționat legal întru executarea deciziei Curții de Apel Economice din 21.10.2009 de lichidare a xxxxxx, realizată conform hotărârii instanței judecătorești din 12.03.2019, cu continuarea activității sale, decizia fiind aprobată la ședința adunării locatarilor din 21.05.2010, pe perioada lichidării S.C.L. " xxxxxxxx".

Se impune desemnarea unui expert pentru a fi stabilite circumstanțele de dispariție a documentelor, până la data percheziției și ridicare (18.02.2014), ori, dispariția lor a survenit după percheziție și ridicare, iar acțiunile vinovatului urmând a fi estimate ca intenție, eroare sau incompetență.

O expunere mai detaliată a probatoriului cu privire la nevinovăția sa, se conțin în documentele din dosar, și anume: demersul din 13.03.2016 privind nerecunoașterea vinovăției în acuzațiile imputate; cererea din 09.10.2018 privind numirea unei Comisii independente de experți; demersul din 24.04.2019 privind atașarea la materialele cauzei penale a pledoariilor sale.

3.1 A declarat apel și avocatul Janu Anatolie, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat pe art. 335 alin. (1¹) și art. 190 alin. (1) Cod penal.

Apelantul a indicat că desi instanța a menționat ”o mulțime” de probe, care indică vinovăția inculpatului, aceasta nu a notat careva concluzii în baza acestor probe, nu și-a motivat soluția adoptată prin prizma probelor invocate. Ori, simplă enumerare a declarațiilor date în instanța de fond și a actelor procesuale întocmite la faza de urmărire penală, nu constituie probatoriu de condamnare.

Instanța nu și-a pus întrebarea din care motive din întregul bloc locativ, în cauza dată penală, figurează în calitate de părți vătămate doar trei persoane, iar ceilalți nu au nicio pretenție și nici careva plângeri în privința inculpatului.

Astfel, nici o probă dobândită atât în cadrul urmăririi penale, cât și cadrul cercetării judecătorești nu a dovedit faptul că Mîndîcanu E. a înșușit careva mijloace financiare în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, motiv care eventual exclude faptul infracțiunilor ce se impută, deoarece nu a fost realizată latura obiectivă a infracțiunilor de escrocherie și abuz de serviciu.

Sentința de condamnare nu poate fi adoptată numai în baza unor presupuneri, fără a fi sprijinită de probe cercetate în colaborare cu restul probelor propuse de acuzare. Ori, învinuirea adusă lui Mîndîcanu E. a fost întemeiată doar pe presupuneri și nu s-a bazat pe probe veridice și incontestabile pentru constatarea vinovăției inculpatului.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 martie 2020, apelurile au fost admise, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Procesul penal în privința lui Mîndîcanu Evgheni, învinuit în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, a fost încetat în legătură cu intervenirea prescripției de tragere la răspundere penală.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a statuat că, instanța de fond a calificat acțiunile inculpatului Mîndîcanu E. în baza art. 190 alin. (1) și art. 335 alin. (1¹) Cod penal, dar a constatat fapta inculpatului numai în baza art. 335 alin. (1¹) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a constatat că, Mîndîcanu E., acționând cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, acționând în calitate de administrator al Asociației Proprietarilor de Locuințe nr. xxxxx, asociație, care conform hotărârii

Curții de Apel Economică din 23.01.2012 a fost lichidată, *sub pretextul reprezentării și administrării unei noi persoane juridice și anume S.C.L. "xxxxxxx", entitate economică neînregistrată în "Registrul de Stat al persoanelor juridice"*, folosind în calitate de cod fiscal și număr de înregistrare a numărului de identitate personal, atribuit și înregistrat în Registrul de evidență a populației cu nr. xxxxxxxx, în perioada de timp cuprinsă *de la 26.01.2011 și până în luna februarie 2014*, folosindu-se de faptul că în calitate de administrator al Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. xxxxx, a avut încrederea mai multor proprietari de locuințe a asociației, *inducându-le în eroare prin prezentarea ca adevărate a unor fapte minciunoase*, sub pretextul întreținerii și exploatării fondului de locuințe pentru achitarea serviciilor comunale, precum și a diferitor cheltuieli inventate, a primit de la proprietarii apartamentelor de pe str. Xxxxxxxx diferite sume de bani, pe care ulterior i-a însușit, dar care nu i-a achitat integral furnizorilor de servicii comunale, admitând astfel crearea restanțelor față de furnizorii de servicii comunale, litigii patrimoniale cu beneficiarii de servicii, adică a dobândit ilegal de la partea vătămată Palanciuc Lidia bani în sumă de 458,58 lei, de la partea vătămată Guțu Valentina bani în sumă de 755,43 lei, de la partea vătămată Bugulean Sergiu bani în sumă de 272 lei, iar în total bani în sumă de 2393,76 lei, cauzându-le astfel o daună în proporții considerabile.

Instanța de apel a reținut că, fapta inculpatului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(1) Cod penal - escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin *inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte minciunoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului*, care a produs daune considerabile.

Totodată, în acțiunile inculpatului există și indicii infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1¹) Cod penal - abuz de serviciu manifestat prin folosirea intenționată de către o persoană care gestionează *o organizație comercială, obștească sau o altă organizație nestatală, ori care lucrează pentru o astfel de organizație* a situației de serviciu, *a bunurilor organizației* în interes material, în alte interese personale sau *în interesul terților*, direct ori indirect, dacă acesta a cauzat daune în proporții considerabile *intereselor publice* sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice *sau juridice* și care s-au soldat cu *urmări grave*.

Procesul penal cu privire la săvârșirea de către Mîndîcanu E. a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, urmează a fi încetat pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Conform art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)-9), 285 alin.(1) pct. 1),2),4),5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 Cod penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

La fel, potrivit art. 391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

5. Inculpatul a declarat recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor adoptate și rejudecarea cauzei.

Recurentul a invocat că instanțele de fond și apel au respins demersurile sale privind verificarea integrității actelor ridicate la percheziția din 18.02.2014, care ar permite stabilirea timpului dispariției actelor ce conțin dovada daunei în sumă de 87.833, 68 lei din cărțile de contabilitate. El, cât și contabilă, nu au avut acces la materialele dosarului, contrar prevederilor art. 293 Cod de procedură penală, refuzul fiind motivat printr-o scrisoare din 29.12.2015, semnată de procurorul Belinschii.

În perioada anilor 2013-2014, părțile vătămate insistau ca el, în calitate de administrator, să retragă cererile depuse în instanța de judecată privind încasarea datoriilor lor acumulate pentru serviciile comunale, care la sfârșitul anului 2014 constituiau mai mult de 100.000 lei.

În luna mai 2015, a luat cunoștință cu hotărârea prin care asociația a fost radiată din Registrul de Stat al Întreprinderilor. În calitate de administrator, a anunțat creditorul CET-Nord că datoriile urmează să le încaseze ulterior de la părțile vătămate, care la 01.06.2015 constituia suma de 81.557,48 lei.

Totodată, în cadrul ședinței de judecată din 11.03.2020, la oferirea ultimului cuvânt inculpatului, președintele ședinței l-a întrerupt, cu remarca că ședința are loc în limba de stat și să înceteze să filozofeze, ulterior, ședința fiind amânată pentru 12 ore.

Acuzarea a calificat acțiunile sale în baza contractului de administrare fiduciară încheiat la 21.06.2010, semnat de toți coproprietarii, cu compensarea cheltuielilor conform art. 350 (549) Cod civil, care prevede că fiecare coproprietar poate să efectueze acte de conservare a bunurilor proprietate comună pe cote-părți fără acordul celorlalți coproprietari și să le pretindă compensarea cheltuielilor proporțional cotei lor părți.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 385

alin. (1) pct. 1) - 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Conform art. 60 alin. (1) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua **săvârșirii infracțiunii** a expirat termenul de prescripție. În corespundere cu art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală, în cazul în care a intervenit termenul de prescripție, încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit. Potrivit art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i **va fi dovedită și constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă**. Potrivit art. 389 alin. (1), (4) pct. 3), (6) Cod de procedură penală, **sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată** prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. **Sentința de condamnare se adoptă cu liberarea de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție**. La adoptarea sentinței **de condamnare cu liberarea de pedeapsă**, instanța argumentează în baza căror temeieri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată. Conform art. 391 alin. (1) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă... Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, **partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită**, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. În corespundere cu art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate **constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală**, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, **dar îl liberează de pedeapsă** pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței. Conform art. 325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului. Potrivit art. 326 alin. (2) Cod de procedură penală, procurorul care participă la judecarea cauzei penale în primă instanță este în drept să modifice, prin ordonanță, învinuirea adusă inculpatului în cadrul urmăririi penale în sensul agravării ei dacă probele cercetate în ședința de judecată dovedesc incontestabil că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată anterior. În corespundere cu art. 66 alin. (1), (2) pct. 1) Cod de procedură penală, inculpatul are dreptul la apărare și dreptul să știe pentru ce faptă este învinuit. Potrivit art. 8 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Conform art. 10 Cod penal, legea penală care înlătură caracterul

infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi. Legea penală care înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Potrivit jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte. În cazul în care apare necesitatea de a reîncadra juridic fapta, pentru săvârșirea căreia inculpatul nu a fost pus sub învinuire, instanța trebuie să țină cont că o astfel de modificare a încadrării juridice este posibilă numai când acțiunile inculpatului, ce urmează a fi încadrate în baza altei legi, i-au fost imputate, nu conțin semnele unei infracțiuni mai grave și învinuirea pentru acestea nu se deosebește în mare măsură după circumstanțele reale ale cauzei de învinuirea înaintată definitiv, susținută de procuror în cadrul judecării cauzei, iar modificarea învinuirii nu înrăutățește situația inculpatului și nu afectează dreptul lui la apărare. **Învinuirea se consideră mai gravă** când în învinuire se introduc fapte și episoade adăugătoare, care nu au fost puse la baza învinuirii inculpatului inițial, semne calificative care majorează volumul învinuirii, deși nu modifică estimarea juridică a celor săvârșite. Drept învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început urmează de considerat orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 23., 39., 41.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) în descriptivul sentinței, indicând că: „*Mîndîcanu E. a fost învinuit de faptul că...*” – element al unei sentințe de achitare, nu a constatat fapta pe art. 190 alin. (1) Cod penal, ca fiind dovedită.

Totodată în dispozitiv, fără a-l declara vinovat pe inculpat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, a dispus **încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea prescripției** de tragere la răspundere penală, deci pe motive de nereabilitare;

b) nu a respectat procedura de aplicare a prescripției tragerii la răspundere penală a persoanei inculcate, nefiind clar, nedescriind fapta criminală pe art. 190 alin. (1) Cod penal, considerată ca fiind dovedită în descriptiv, dar încetând procesul penal pe motivul expirării termenului de prescripție în dispozitiv – situație în care se adoptă o sentință de condamnare cu liberarea de pedeapsă, ce fel de sentință a pronunțat - de încetare a procesului penal pe motive de reabilitare, nereabilitare, sau de condamnare, în descriptivul și dispozitivul hotărârii adoptate fiind prezente elementele ambilor categorii de hotărâri judiciare, care prin esența lor se exclud reciproc;

c) nu a coroborat noua învinuire formulată inculpatului prin ordonanța din 23.01.2019, conform căreia ultimul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal, adică: *„dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare și prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii și calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul, dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean”* cu prescripțiile din art. 8, 10, sub aspectul că, în cazul în care infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată după modificările operate în art. 190 Cod penal prin Legea nr.179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, iar redacția nouă a normei în cauză nu înlătură caracterul infracțional al faptei, nu ușurează pedeapsa și nu ameliorează în alt mod situația persoanei ce a comis infracțiunea, adică nu are efect retroactiv, acțiunile făptuitorului urmau a fi încadrate conform legii penale în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Ori, acceptând noua învinuire și reîncadrând acțiunile inculpatului în baza art. 190 alin. (1), în redacția nouă, în vigoare din 17.08.2018, conform indicilor: *„...prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii și calităților substanțiale ale obiectului...”*, a încălcat prevederile art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, art. 10 Cod penal, deoarece aceste calificative, care majorează volumul învinuirii inițiale, nu existau la momentul săvârșirii faptei, iar asemenea împrejurări de fapt și de drept, fapte și episoade adăugătoare, care nu au fost puse la baza învinuirii inculpatului inițial, nici nu se regăsesc în noua faptă indicată de acuzare, cât și de instanță.

Mai mult, calificativul *„în privința naturii, calității substanțiale ale obiectului”* este unul incomplet, deci absolut neclar, deoarece reprezintă doar o parte din cel prevăzut în dispoziția normei vizate, cum ar fi: *„în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean”*.

Pe lângă aceasta, nu a fost elucidată, în niciun fel, esența elementelor *„naturii și calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul..., comportamentul dolosiv sau viclean”*, inclusiv coroborată cu acțiunile infracționale concrete și împrejurările de fapt incriminate inculpatului;

d) nu a înlăturat contradicțiile din învinuire și le-a repetat în descriptivul sentinței, că: *„sub pretextul reprezentării și administrării unei noi persoane juridice și anume S.C.L. “xxxxxxx”, entitate economică neînregistrată în „Registrul de Stat al persoanelor juridice”... de la 26 ianuarie 2011 și până în luna februarie 2014...”*, apoi că: *„Tot el, activând în calitate de administrator al S.C.L. „xxxxxx”, ales în baza unui contract de administrare fiduciară din 21 iunie 2010 al adunării generale a locatarilor blocurilor locative... de la 26 ianuarie 2011 și până în luna februarie 2014...”*;

e) a constatat în fapt dubios că: *„Tot el, activând în calitate de administrator*

*al S.C.L. „xxxxxxx”, ales în baza unui contract de administrare fiduciară din 21 iunie 2010 al adunării generale a locatarilor blocurilor locative, amplasate pe str. xxxxxxxxx, în perioada de timp de la 26 ianuarie 2011 și până în luna februarie 2014, folosind intenționat situația de serviciu în interesul său personal, precum și în interesul persoanelor terțe, a primit desinestător hotărâri de gestionare a mijloacelor bănești ale S.C.L. “ xxxxxxxx” în folosul unor proprietari ai apartamentelor de pe str. xxxxxxxxx, inclusiv și în folosul său personal, mijloace bănești, ce au fost colectate de la locatarii blocurilor locative de pe str. xxxxxxxxx, mijloace bănești care aveau altă destinație și anume urmau să fie achitate pentru prestarea serviciilor comunale, care au fost utilizate în lipsa documentelor confirmative, prin ce a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice în mărime de 87.833,68 lei, ceea ce se atribuie la urmări grave”. Ori, nu ne este constatat cine sunt **persoanele terțe** și **unii proprietari**, nefiind clar cine sunt **persoanele fizice-părți vătămate**, căror le-a fost cauzate **daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege** în mărime de **87.833,68 lei**, ceea ce se atribuie la **urmări grave**.*

Mai mult, încadrând acțiunile inculpatului pe art. 335 alin. (1¹) Cod penal: „**abuz de serviciu manifestat prin folosirea intenționată de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau o altă organizație nestatală, ori care lucrează pentru o astfel de organizație a situației de serviciu, a bunurilor organizației în interes material, în alte interese personale sau în interesul terților, direct ori indirect, dacă acesta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice și care s-au soldat cu urmări grave**”, a depășit limitele învinuirii formulate, ori în ordonanța de modificare a învinuirii nu sunt imputate inculpatului calificativele care gestionează **o organizație comercială, sau o altă organizație nestatală, ori care lucrează pentru o astfel de organizație**, daune în proporții considerabile **intereselor publice** sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor **juridice**.

Pe lângă aceasta, nu a coroborat calificativele **a bunurilor organizației, în interesul terților, direct ori indirect**, cu prescripțiile din art. 8, 10 Cod penal, sub aspectul că, asemenea elemente nu existau în dispoziția art. 335 alin. (1¹) Cod penal la momentul săvârșirii faptei imputate;

f) doar a trecut în revistă probe administrate, dar nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și de drept, invocate în rechizitoriu, nu a indicat motivele pentru care a respins probele și versiunile apărării;

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza

penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeierile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări. Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința total și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând parțial o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) nu a respectat procedura de aplicare a prescripției tragerii la răspundere penală a persoanei inculpate, nefiind clar, descriind fapta criminală, considerată ca fiind dovedită în descriptive pe art. 190 alin. (1) Cod penal, dar încetând procesul penal pe motivul expirării termenului de prescripție în dispozitiv și fără a-l declara vinovat pe inculpat – situație în care se adoptă o sentință de condamnare cu liberarea de pedeapsă, ce fel de sentință a pronunțat - de încetare a procesului penal pe motive de reabilitare, nereabilitare, sau de condamnare, în descriptivul și dispozitivul hotărârii adoptate fiind prezente elementele ambilor categorii de hotărâri judiciare, care prin esența lor se exclud reciproc;

c) nu a coroborat noua învinuire formulată inculpatului prin ordonanța din 23.01.2019, conform căreia ultimul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal, adică: „*dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare și prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii și calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul, dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean*” cu prescripțiile din art. 8, 10, sub aspectul că, în cazul în care infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată după modificările operate în art. 190 Cod penal prin Legea nr.179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, iar redacția nouă a normei în cauză nu înlătură caracterul infracțional al faptei, nu

uşurează pedeapsa şi nu ameliorează în alt mod situaţia persoanei ce a comis infracţiunea, adică nu are efect retroactiv, acţiunile făptuitorului urmau a fi încadrate conform legii penale în vigoare la momentul săvârşirii faptei.

Ori, acceptând noua învinuire şi reîncadrând acţiunile inculpatului în baza art. 190 alin. (1), în redacţia nouă, în vigoare din 17.08.2018, conform indicelor: „...**prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privinţa naturii şi calităţilor substanţiale ale obiectului...**”, a încălcat prevederile art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, art. 10 Cod penal, deoarece aceste calificative, care majorează volumul învinuirii iniţiale, nu existau la momentul săvârşirii faptei, iar asemenea împrejurări de fapt şi de drept, fapte şi episoade adăugătoare, care nu au fost puse la baza învinuirii inculpatului iniţial, nici nu se regăsesc în noua faptă indicată de acuzare, cât şi de instanţă.

Mai mult, calificativul „**în privinţa naturii, calităţii substanţiale ale obiectului**” este unul incomplet, deci absolut neclar, deoarece reprezintă doar o parte din cel prevăzut în dispoziţia normei vizate, cum ar fi: „**în privinţa naturii, calităţilor substanţiale ale obiectului, părţilor (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean**”.

Pe lângă aceasta, nu a fost elucidată, în niciun fel, esenţa elementelor „**naturii şi calităţilor substanţiale ale obiectului, părţilor (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul..., comportamentul dolosiv sau viclean**”, inclusiv coroborată cu acţiunile infracţionale concrete şi împrejurările de fapt incriminate inculpatului;

d) nu a înlăturat contradicţiile din învinuire şi le-a repetat în descriptivul deciziei, că: „**sub pretextul reprezentării şi administrării unei noi persoane juridice şi anume S.C.L. „xxxxxxx”, entitate economică neînregistrată în „Registrul de Stat al persoanelor juridice”... de la 26 ianuarie 2011 şi până în luna februarie 2014...**”, apoi că: „**Tot el, activând în calitate de administrator al S.C.L. „xxxxxxx”, ales în baza unui contract de administrare fiduciară din 21 iunie 2010 al adunării generale a locatarilor blocurilor locative... de la 26 ianuarie 2011 şi până în luna februarie 2014...**”;

e) a menţinut constatarea în fapt dubioasă că: „**Tot el, activând în calitate de administrator al S.C.L. „xxxxxxx”, ales în baza unui contract de administrare fiduciară din 21 iunie 2010 al adunării generale a locatarilor blocurilor locative, amplasate pe str. xxxxxxxx, în perioada de timp de la 26 ianuarie 2011 şi până în luna februarie 2014, folosind intenţionat situaţia de serviciu în interesul său personal, precum şi în interesul persoanelor terţe, a primit desinestătător hotărâri de gestionare a mijloacelor băneşti ale S.C.L. „xxxxxxxxx” în folosul unor proprietari ai apartamentelor de pe str. xxxxxxxx, inclusiv şi în folosul său personal, mijloace băneşti, ce au fost colectate de la locatarii blocurilor locative de pe str. xxxxxxxx, mijloace băneşti care aveau altă destinaţie şi anume urmau să fie achitate pentru prestarea serviciilor comunale, care au fost utilizate în lipsa documentelor confirmative, prin ce a cauzat daune în proporţii considerabile drepturilor şi intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice în mărime de 87.833,68 lei, ceea**

ce se atribuie la urmări grave”. Ori, nu ne este constatat cine sunt **persoanele terțe** și **unii proprietari**, nefiind clar cine sunt **persoanele fizice-părți vătămate**, căror le-a fost cauzate **daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege** în mărime de **87.833,68 lei**, ceea ce se atribuie la **urmări grave**.

Mai mult, încadrând acțiunile inculpatului pe art. 335 alin. (1¹) Cod penal: „**abuz de serviciu manifestat prin folosirea intenționată de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau o altă organizație nestatală, ori care lucrează pentru o astfel de organizație a situației de serviciu, a bunurilor organizației în interes material, în alte interese personale sau în interesul terților, direct ori indirect, dacă acesta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice și care s-au soldat cu urmări grave**”, a depășit limitele învinuirii formulate, ori în ordonanța de modificare a învinuirii nu sunt imputate inculpatului calificativele care gestionează **o organizație comercială, sau o altă organizație nestatală, ori care lucrează pentru o astfel de organizație**, daune în proporții considerabile **intereselor publice** sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor **juridice**.

Pe lângă aceasta, nu a coroborat calificativele **a bunurilor organizației, în interesul terților, direct ori indirect**, cu prescripțiile din art. 8, 10 Cod penal, sub aspectul că, asemenea elemente nu existau în dispoziția art. 335 alin. (1¹) Cod penal la momentul săvârșirii faptei imputate;

f) doar a trecut în revistă probe administrate, dar nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și de drept, invocate în rechizitoriu, nu a indicat motivele pentru care a respins probele și versiunile apărării;

d) a încadrat acțiunile inculpatului pe art. 335 alin. (1¹) Cod penal și conform calificativului „**soldat cu urmări grave**”, omițând faptul că prin Hotărârea Curții Constituționale nr.24 din 17.10.2019, textul „**soldate cu urmări grave**” din articolul 335 alin. (1¹) a fost declarat neconstituțional;

e) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelurile de pe rol și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. **3.** și **5.**, cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate (*pct. 3. - 5. din decizie*);

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1)

pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Mîndîcanu Evgheni xxxxxx, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 martie 2020, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 30 octombrie 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Nicolae Craiu

Victor Burduh